

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošljnjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadno vstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

0 katoliškem shodu v Gradcu.

Une dni smo dobili sila imenitno pismo v roke. Kakor pa že beseda tega pisma kaže, ni bilo pismo za to, da ga objavimo, kajti pismo je le neka priprava za to, naj se obhaja letos shod katoliških štajarskih veljakov v Gradcu, brez razločka stanú, pa tudi njih rodú. Na tem shodu bi prišle pa reči v razprave, ki se tičejo verskega življenja in to zna vsakdo, da je in mora biti pri vseh enako, po zapovedih sv. katoliške cerkve. Na shodu bi bilo torej pač posvetovanje o tem, kako da se naj povzdigne to katoliško življenje, povzdigne tudi v javnem svetu in recimo, da še stopi tudi v razmerje ljudstev, če že drugje ne, vsaj po zelenem Štajrji.

Nam ni bilo pri tem pismu druga na misli in smo ga deli torej, ne v koš, ampak na mesto, kjer ga lahko najdemo, kedar pride čas za to, da ga podamo tudi našim bralcem — izključljivo katoliškim kristijanom. To pa se izgodi sedaj prej, kakor smo se nadjali, kajti nekdo — ne vprašajmo veliko, kdo da je — nekdo je našel v tem pismu dlako ter ga je razglasil v „Slov. Narodu“, češ, da je nekako izdajstvo v njem za slov. ljudstvo. Da se torej naši bralci sami prepričajo, kaj da je na tem „izdajstvu“, podamo jim že dnes celo pismo od besede do besede. Tako-le se glasi: Mnogočastni g. dekan! Po vabilu, pridjanem temu pismu, bote izpoznali, iz kacijh namenov namerava v njem podpisani komité slavnih boriteljev za verska načela v deželnem zboru v Gradcu in v državnem zboru na Dunaji prve dni 1891 sklicati katoliški shod v Gradcu. Po naročilu tega komiteja je prišel dne 13. januvarija sem v Maribor prelat Alojzij Karlon poizvedet, bi-li se hoteli tega shoda vdeležiti tudi Slovenci, se vé, da le taki, ki so nemščine večši, in izlasti še slov. duhovniki.

Namen te vdeležitve pa bi bil, da pokažejo štirski pri tem shodu v ljubezni zdru-

ženi katoliški Nemci in Slovenci očividestno pred svetom, kako lahko in naglo bi se vsepovsodi dosegla narodna sprava, ako bi se vse stranke resno povrnole h katoliškim nazorom o narodnosti; in da prav zato nam premila, pa ravno zdaj po krivo razumljeni narodnostni ideji na vse strani razjedena in razburjena Avstrija tako dolgo prepotrebne narodne sprave ne boče dosegla, dokler odločno od sebe ne vrže laži-liberalizma, ter se določno ne povrne k načelom katoliškim.

Na podlagi teh dogovorov vstanovil se je za štirške Slovence podpisani komité z namenom, da podpira Graški komité v pripravi shoda.

Zdaj gre pred vsem za to, da se za pridjano vabilo pridobi, kolikor mogoče, veliko podpisov veljavnih, določno katoliških mož; takó, da postane že vabilo samo po sebi sijajna demonstracija za narodno spravo na katoliški podlagi. Od nemške strani zaupa Graški komité pridobiti več, kakor 500 veljavnih podpisov. Zdaj je na tem, da tudi mi Slovenci s prav mnogimi podpisi pokažemo svoje prepričanje, da je resnična in stalna narodna sprava in nje posledica, enakopravnost narodna le mogoča na katoliški podlagi. Ni dvoma, da bode tako podpisano vabilo že samo po sebi napravilo najboljši vtis tudi po drugih deželah z narodno mešanim prebivalstvom. — Podpisi bi stali ondi, kjer se na vabilu bere poslednja vrsta: Die katholischen Gesinnungsgenossen.

Mnogočastni gospod dekan, blagovolite tedaj preskrbeti, da ta naš oklic s pridjanim vabilom nemudoma — vendar brez hrupa — kroži po vseh farah Vaše dekanije; in duhovni in svetovni, ki želé Bogu na čast in v blagor Avstrije, da se njih imena tiskajo na vabilu, naj podpišejo na tem oklicu svoja imena z dostavkom stana ali službe. Prosimo, da nam oklic skrajno in gotovo vrnete do konca januvarija. Primerno se nam dozdeva, zastran gospodov duhovnikov tukaj izrečno poudariti, da

se ne dela s tem oklicem nikomur sila. Naj po svojem prepričanju vsakdo ali podpiše ali ne podpiše; nasledkov iz tega za nj ne bode nobenih. Tudi se je pridjalo več oklicev v poljubno porabo.

Dogovorjeno je, naj se taki, da-si odločno katoliški narodnjaki, ne vabijo k podpisu, ki stojé v državnih ali deželnih službah; kajti utegnili bi jim taka javna izpoved katoliškega prepričanja pri sedanjih razmerah biti v gmotnem oziru na škodo.

V časnike naj se o tej zadevi ne piše, dokler „Grazer Volksblatt“ besede ne izproži in je pri nas ne povzame „Slov. Gospodar“ in „Südst. Post“. V edinosti je moč. Le v znamenji sv. križa je zmaga. Bodi Božja pomoč z nami in med nami!

V Mariboru, dne 16. januarija 1891. Načelnik Fran Kosar, prelat in kanonik starosta. Načelnikov namestnik Lovro Hrg, kanonik. Jakob Bohine, župnik stolne cerkve. Dr. Ivan Križanič, bogosl. profesor, zastopnik konsistorija pri dež. šolsk. svetu. Dr. Iv. Mlakar, bogosl. profesor. Alojzij Haubenreich, upravnik. Mih. Breznik, hišni posestnik. Ivan Baumann, graščinski oskrbnik.

Kdor to pismo prebere, mora se čuditi, da ga bere že dnes v našem listu. Ali bilo je, kakor smo že rekli, brati že v šte. 12. „Slov. Naroda“ v Ljubljani in kar se razume, koj na to v „Deutsche Wacht“ v Celji. Iz tega pa si razsodi tudi lahko, komu da je neljubo in komu da streže — recimo — človek, ki je kriv tega „famoznega čina“. Nam, mislimo, za dnes ni treba, da še kaj pristavimo. Sodba je v rokah naših katoliških bralcev,

Kdo je kriv, da so nam nemčurji na naših tleh gospodarji?

Od Ščavnice 2. januarija 1891.

Marsikateri bode zmigal z ramami, češ, kaj vem jaz to, drugi pa si bo mislil: tujcu, ki je iz „rajha“ ali pa v „rajh“ škili, je to prirojeno, da mora konja tlačiti, liki lovskemu psovu, da jo raje za zajcem vdere, kakor za svinjo; tretji pa si sopet kaj družega domišljuje o teh tujih srakah itd. Ali dragi bralec, nikar se preveč začuditi, ako ti povem, da smo le v preveliki meri pač mi Slovenci sami tega krivi!

Kako in s čem da mi tujca t. j. naše nemčurje v njih nam sovražnih namenih ter izpeljavi sploh podpiramo, marsikateri tudi ne vedé, hočem ti, dragi bralec, danes razjasniti, a prosim pa za to posluha, da ne bode moja beseda ostala „glas upijóčega v puščavi!“

Prva je to, da med nami ni zaupanja; žal tudi sloga se lomi, marsikateri pač zaupa hinavskim besedam nam sovražnega srca nemčurskega, se daje rad vloviti na prijazne, nika-

kor pa odkritosrčne besede našega sovražnika, pri tem pa rad prezira brata Slovenca, ki ne pozna hinavščine, ter govori odkritosrčno! Marsikateri da se tako preslepiti, da vidi v hud. . . angelja, posebno pa ob času volitve, bodi si v občinski, okrajni, deželni ali državni zbor. Takrat ti je nemčur prijazen, a misliš, da iz ljubezni do tebe? Ne, za svojo kožo! To prijaznost za teh par dnevoy, ki jo tebi po sili kaže, to plača volilec, ako se je dal njemu preslepiti, dobro, kadar mu je potem on gospodar!

Hvala Bogu, na deželi je skoraj tem sram pšenica odevetela, toda mesta in trge, te imajo pač še v „aržetu“, ako še je trg ali mesto tako oklopljeno s slovenskimi prebivalci. Tam so oni še neomejeni gospodarji ter delajo razne burke, podpirajo „šulverein“ in druge nam nasprotné ter nepotrebne zavode, na račun naš, t. j. na račun slovenskega denarja! Ali kako hočejo na naš denar računati, ko so vendar bogati ter imajo svojega do volje, zraven pa našega po sili nikakor ne jemljejo, ker je to protipostavno? Ne, nikakor nam ga po sili ne jemljejo, zakaj saj njim ga nosimo sami tje, da se nam kar za hrbotom smejejo!

Da se o tem prepričava, stopiva torej, dragi bralec, kaci par deset let v preteklost, ter pogledva do danes, bodeva takoj videla, odkod imajo podporo naši nasprotniki po slov. mestih in trgih, da so toliko mogočni ter nas ob vsaki priliki lahko preganjajo in kaj naj storimo, da se to odpravi, ter naši nasprotniki ukrotijo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Jabolčnica.

Spisal Fr. Matjašič.

(Dalje.)

Francoska je dežela kjer je poljedelstvo najboljše razvito; kjer tedaj ljudje vže vejo, kaj in zakaj to in ono storijo, in kjer gospodarijo le s tem, kar njim prinaša najboljši dobiček. Naprava sadnega vina (jabolčnice in hruseca) je na Francoskem tako važna, da so od 1. novembra 1888 do 2. januarija l. 1889 v Parizu imeli izložbo jabolčnice (cidre) in hruseve (poire). K tej izložbi bilo je poslano pa fino vino raznih vrst in razne starosti, — v sodih in v steklenicah. Izložitelji bili so pridelovalci (Cultivateurs), in fabrikanti (Brasseurs). Prvi so kmetje, ki so izložili sadno vino, katero so pridelali sami; drugi so lastniki fabrik, kateri sadje od kmetov kupujejo, ter ga na vse mogoče različne načine uporabijo, — namreč presajajo za vino, sušijo itd. Ti fabrikanti vdélajo toliko sadja, in napravijo iz njega toliko sadnega vina, da imajo fabrike, kakor pri nas